

Передплата

за «РУСЛАНА» вносять:
в Австрії:
на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 1-70 кор.

За границею:

на цілий рік: зі щоденною
виплатою 7 доларів, або 12
рублів: з виплатою двічі
в тижні 5½ долара, або 10
рублів: з виплатою що субо-
ти 4½ долара, або 9 рублів.
Поодинокі числа по 10 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і ашу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш.
бо руске ми серце і вѣра руска» — З Руславовых псалмів М Шашкевича

Виходить у Львові що дня крім неділі рус. х свят о 5½ год. по полудни.
Редакция, администрация і експедиция «Руслана» при ул. Осолінських ч. II. партер (фронт від ул. Тихої). Експедиция місцева в Агенції Соколовского в сажаї Гавмана.
Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженя.—
Рекламації неопечатані є вільні від горта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надсланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

„Иди въ свой Суздаль!“

(Δ) В попереднім числі вказали ми, на те, що сегорічна бюджетова розправа соймовона виявила небувалі доси суперечности, а поміж соймовими сторонництвами і групами, незвичайну розтич посеред них. Виявила ся також розтич і в таборі москвичів галицьких, розбитих на групи, а перепалка поміж дром Королем і дром Дудикевичом (Прикарп. Русь називає его: Предѣлатель „Народного Совѣта“ нынѣшній нам предводитель) кинула яскраве світло на всю огиду тутешніх москвичів і їх нинішнього провідника і речника.

Промова дра Короля стає до певної міри доказом, що він, отямившись, в якій находив ся до недавн ще сплці, соромить ся сеї недавної минувшини і тому відцурує ся сего та заявляє, що не згоджує ся з політикою дра Дудикевича, але всеж ще не ясно определяє своє становище. Др. Король по своїй довголітній парламентарній діяльності, обертаючи ся в кругах і в сплці з москвичами, міг не тільки пізнати неможливість і неосвистність їх змагань, але мав нагоду придивити ся всій огидливості їх роботи і всеї їх сплкі. Тимто др. Король повинен

рішучо і ясно станути на народній рускій основі, на якій стояли перші наші свѣточі, як Маркіян Шашкевич і его товариші, на основі програмової заяви Головної Ради Рускої з 1848 року, когра стала також підвалиною цизнійшої політичної програми Русинів народовців в Галичині. Іншого становища, иншої підвалини для Русина в Австрії нема і не може бути, бо дійсні обставини, а іменно, що в Австрії нема Москалів, лише Русини, стають в різкій суперечности з усякими утопіями москвичів до обединення Русинів з Москалями. А окрім сего дійсного стану, окрім того, що там укр.-руский наріч бажє розвивати ся і розвиває ся яко самостійний і окремішний від Поляків і Москалів наріч в Славянщині, обединительні утопії стають в суперечности з австрійською державною цією. Тимто вже минушого року міністер-президент бар. Бінерт в держ. радї рішучо відказав всякого управління московскій (великорусскій мові і народности в Австрії, а так само і намісник Є. Е. др. Бобжинський заявив зовсім рішучо, що він не може бути і не буде рівнодушно стояти супроти змагань москвичів в Галичині.

Тимчасом і др. Дудикевич і Прикарп. Русь виступає з програмою і орґан гр. Бобринського покликуює ся в своїх виводах на XIX. арт. основних державних законів і каже:

„У насъ-же существуетъ ст. 19. основныхъ конституционныхъ законовъ, на основании которой каждый народъ имѣетъ право развивать свою национальную идею и за каждой единицей обеспечено право признавать себя членомъ любого народа. Эта статья въ виду русскаго народа не была еще отмѣнена, равно-же не было до сихъ поръ в этомъ законѣ указано, какимъ правописаніемъ этотъ народъ долженъ писать и произносить себя съ однимъ „с“ или съ двумя. Въ виду того намъ рѣшительно непонятно, въ чемъ состоитъ наше предпріятие, если мы на волость не отклоняемся отъ законной почвы.“

Отже наведемо „Прик. Руси“ дословно арт. XIX. котрий звучить: „Alle Volksstämme des Staates (Avstrii) sind gleichberechtigt und jeder Volksstamm hat ein unverletzliches Recht auf Wahrung und Pflege seiner Nationalität und Sprache. Die Gleichberechtigung aller landesüblichen Sprachen in Schule, Amt und öffentlichem Leben wird vom Staate anerkannt“. Тимчасом московщина (або як звуть часом російський, велико-русскій, общерусскій літературний языкъ) не є в Австрії нігде, в ніякім короннім краю країною мови (Landessprache) ані нігде в краю народом тубильчим уживаною (landesübliche) мовою. Отже арт. XIX. зовсім не дає москвичам ніякого управління і стано-

Любов Яновска.

Рукавички.

(Дальше).

І справді Галині дуже вподобались і суння, й облямівка, й навіть легенька та тоненька, як навутина, намітка, але над усе зацікавили її рукавички: як раз під колір до її жовтої сукні. Вона теж вибрала собі парку, але троха яснїших, і коли би Дуня згодила ся замінити ся, то вона булаб їй дуже вдячна. Дуня радо згодила ся: до її білої сукні це надто темні рукавички; але тут тільки невістка пригадала, що забула свої рукавички в крамниці.

Треба було обовязково привезти їх, і Галина побігла до Микити. Вона на певне не пам'ятала, де саме їх поклала — хай Микита подивить ся скрізь по крамниці, але хай він придивляеть ся добре, бо вона їх позначила. І щоб Микита краще зрозумів, де саме того значка шукати, Галина взяла Дудину рукавичку і повернула її.

— Та цеж вони й є! — здивувала ся вона, показуючи на рукавиці якийсь кругленький значок.

— А покажи сюди! — погукав купець.

Галина показала.

— Правда: твої, мовив купець, вони лежали окремо на полиці... яким же то чином Галиніні рукавички та опинились у твоєї жінки, Микито? — озвав ся він до прикажчика.

Микита дуже почервонів, проте певний, що нікому й на думку не спадає обвинувати його у злочинстві, наготовив ся вже оповідати про свою пригоду, але глянув на купця, і слова вмерли на губах...

Він знав свого господаря, за шість років він вивчив кожен рух його, знав, що значить кожен погляд, кожне слово його, й він одразу спостеріг той усміх, що перекривав усе обличчя Семенови Тихоновичу, як він озвав ся до його. Так само осміхав ся він колись давно, виганяючи невеличкого хлопчика, як той попав ся в якийсь крадіжці: „Геть, злодію! Геть, злодіяко!“ Казав він, вшпихаючи хлопця за двері, а сам усе осміхав ся... Так неже-ж це Семен Тихонович, Галина і всі ці гості, що розговляють ся в купця, вважають і його за злодія? А його чесне імя? А п'ятнадцять років бездоганної праці по чужих людях?... Невже все це забуло ся, і парка рукавичок затумавила всім пам'ять, очі, ніхто не пам'ятає нічого пріч цієї нещасливої пригоди з рукавичками, ніхто не бачить, що перед ними стоїть Микита?...

— Жіночці, жіночці подарунок зробив, га? Так, Микитко? Правда? Замість писанки — рукавички подарував? — осміхав ся купець, не випускаючи з своїх рук рукавичок.

І рукавички ті ростуть... Вже Микита за ними нічого не бачить, навіть не бачить Ді, що стоїть тут десь, недалеко від його. Нігде нема нічого, нема прожитих років, нема ні щастя, ні горя на світі — нема нігде нічого, пріч цих блідожовтеньких рукавичок... Микита хоче всміхнути ся, хоче засміяти ся й розказати весело, байдужно про Дуніні сльози, про своє горе, але щось незвичайне робить ся з ним: у вічю темнїє, серце німє, холодний віт виступає: він читає в очах у купця і всіх гостей цей один присуд собі: „злодій!“

— Попав ся Микитка наш, попав ся, як кіт із салом, — жартував купець, а все через жіночку молоденьку!...

— Так я-ж не крав... я... — нарешті почав

був Микита й сам здивував ся, як чудно брєвїв голос його, як важко було йому казати.

— Дарма! Дарма! Людина без помилки не живе. За ради такого великого свята я прощаю, і Бог простить. Винємо, брате, за мир! Ну бо, ближче до столу! Галино! налий йому повну склянку! Попопштуй його отим жовтельким винцем: до кольору... Ха, ха, ха! до кольору твоїм рукавичкам, — перепинив купець річ Микитину й потяг його за рукав до столу.

— Семене Тихоновичу, ви не думайте, що я... зважаєть ся Микита вдруге виправдати ся.

— Годі, годі про це! Хиба я тебе не знаю? — перепиняє знову купець Микиту і пхає йому до рук повну склянку вина.

Микита бере ту склянку, випиває її враз, але від неї йому робить ся ще важче.

Швидче, швидче на свіже повітря, до-дому, куди-небудь, аби далі від усіх, від тих рукавичок.

Вони пішли до дому.

По дорозі що хвилини витають їх люде. Вони зупиняють ся, христосують ся. Микита теж балака, відповідає на питання, але йому здаєть ся, що то не він балака, не він христосовуєть ся, а хтось инший, хтось такий, що взяв на себе обовязок, казати й сміяти ся за його. Сам же він не має нічого спільного ні з тими людьми, що балакають із ним, ні з св'ятками, ні з городом: його мов привязано залізними ланцюгами до паркн рукавичок і на всьому світі нема нічого цікавого пріч питання: що дума тепер купець? Уважає Микиту за злодія, чи ні?

(Конець буде).

нище міністра-президента бар. Бінерта і намісника дра Бобжинського зовсім поправне і відповідає дійсним відносинам Русинів в Австрії.

Розправа між дром Королем а дром Дудиковичом винила всю огиду в поступованю сего останного, его „сдблокт“ ф-ансових і личних і справді день сей був „самым критическимъ для Русской Народной Организации и вообще для русскаго національнаго движенія“.

Однак не в розуміню „Прикари. Руси“, але в розуміню, яке Фальб надає взагалі критичному дню.

День сей убив морально і політично дра Дудиковича і его організації і сму і его трабантам можемо лише бажати з нашим літописцем княжої доби: іди в свій Суздаль!

Політичний огляд.

Заграниця.

Щастє при виборах в Англії сприяє більше консерватистам, чим лібералам. Не лише в міністрій Англії, але й в скрайно ліберальній Шкотції віднесли консерватисти значні успіхи. Мимо сего, що вже половина мандатів обсаджена, годі щось певного сказати про чисельну силу сторонництва в новім парламенті. Одно певне можна витягнути з чисел дотепер звісних, а іменно, що ліберали в своїх обчисленнях дуже завели ся. Здобутки консерватистів ростуть з кождою хвилиною. Досі мають уніювісти 182 мандати, ліберали 151, робітничє-сторонництво 31, націоналісти 58.

Російський військовий attaché у Відні, полковник Марченко, зорганізував був там велику шайку шпівнів на річ Росії. Недавно один з перекуплених австрійських підфіцірів мав вручити ему уліпшений гарматний набій, який мав дати австро-угорській артилерії перевагу над артилерією інших держав. Тимчасом сего підфіціра ще перед часом увязнено. На двірськїм балю зігнурував цісар останаційне полковника Марченка, а сей повнохавши письмо носом, відіхав „во свой Суздаль“.

Галицький сойм.

Докінченє 63 ого засіданя д. 21 січня 1910.

П. Баталія, жалувє ся на обниженє соймового уровня і велчає діяльність всепольских послів. В бюджетовій розпрани відозвав ся покутучий дух Стадвіцких і Зєбжидовских, дух анархії, сваволі й особистих амбіцій.

По промові п. Баталії відрочив маршалок засіданє до год. 8. веч.

На вечірнім засіданю, котре розпочало ся о 8½, промовляв перший, яко генеральний бесідник, пос. др. Макух: Твердженє про рівноправність Русинів в Галичині є легендою, котру раз вже треба розвіяти. Коли закон заporučує тепер Русинам 47 мандатів на 149, то Русини мають тільки 21 послів. А коли польські людовці зголосили начерк реформи, котрай признає Русинам тільки 45 мандатів, всі польські партії кинули ся на них за шафованє польским добром! Русини не мають найменшого впливу на управу краю. Хоч становлять 42 проц. населеня і 33 проц. податкової сили, мають тільки одного члена кр. виділу і то від шупасництв. Так само є з урядниками, ба навіть з возними, котрих не приймає ся до служби без зміни обряду. Бюджет признає Русинам 1/35 того, що Полякам! Так само є і в автономічних повітових урядах. Вже закон не дозволяє нам навіть в чисто руских повітах мати хоч половину репрезентантів так, що вже нема що говорити не то про вплив, але навіть про змогу контролі. Громадеким писарем може у нас бути тільки Поляк, або такий Русин, що цілковито віддав ся на услуги польским властям.

Політика центральної автономічної власти в краю змагає до засадженя на сході ягайлонської ідеї. Начерки виготовлювані краєвим виділом без порозуміня з Русинами, мають одну ви-

разну мету: знищити Русь. Вилучує ся маленькі панські меншости навіть кілька хат в окремі громади, щоби мати в них точку опору до дальших операцій. Про рівноправність рускої мови в автономії нема й бесіди. Краєвий маршалок ще ніколи не відповів по руски на руску інтерпеляцію; не вільно сего зробити навіть членови краєвого виділу Русинови! (Маршалок зачинає ір-тувати ся перший раз в сій сесії). Чи краєвий виділ відповідає на рускі поданя по руски? Чи має він хоч одну руску печатку? За его прикладом ідуць і повітові виділи. Товмацький повітовий виділ в 1907 засистував всі ухвали громадских рад в справі урядованя в рускій мові, хоч не мав до того найменшого права, а краєвий виділ аві на один рекурс в тій справі взагалі не відповів! Правительственні комісарі, котрих п. намісник так вибілів, не поагоджують при виборах формальностей, щоби вибори могли бути відтак уневажнені. Кошти, проти виразних постанов закона, стягають з громад, замість брати їх з призначених на те павшалій. Уневажненя виборів спричинюють нарочно самі урядники і то по кілька разів, щоби мати „зарібки!“ Так само власти викликають той блудний круговорот адміністраційних крутіств і довгих процесів, з котрих годі вимотати ся! Коли якого вже над то різко надуживаючого публичної власти адміністраційного урядника проженуть з посади, то сейчас роблять его секретаром повітового виділу. Так виглядає та вибілена намісником галицько-польска адміністрація!

Богато говорило ся тут про господарку повітових виділів, але коли я вніс резолюцію, щоби наперед розслідати господарку повітових виділів, нім позвольть ся їм підвисити повітові „додатки“, резолюція та упала. На анкеті в справі громадської господарки було всего 2 Русинів на кільканайцять Поляків. На ту анкету кр. виділ не скликав зовсім представників нищених громад, тільки тих самих панів, що спричинили ту господарку. Дивна річ, що на тій анкеті поставлено питанє, чи треба заложити при повіт. виділах бюра правної поради. Чимже иншим є ті повітові виділи, як не бюроми правної поради для кождого, хто обкраде громаду, хоче пошакрувати вибори, або поповнити найріжнійші надужитя?!

Відтак звернув ся бесідник до тої часті промови намісника, в котрій він говорив про радикалізм.

П. намісник виступив у своїй промові проти великої часті українського населеня краю, згуртованого в укр радикальній партії і то виступив у такий спосіб, в який не промовляв ніякий представник політичної власти, в який досі важив ся промовити тільки один — его попередник небіщик гр. Потоцький. Сконстатованє фактів назвав п. намісник провакацією і закинув мені, що я не навіть доказів. Коли так робить провідник політичної партії, то ніхто тому не дивує ся, але коли так висловлює ся намісник, то се може до краю обурити. Чиж мало вам ще цілих зтосів доказів, які вплинули до всіх департаментів намісництва в збільшенім числі власне за вашого урядованя? Чиж не знаєте, яку безмірну масу писем предложив я сам і тут у сій палаті і в намісництві? Чиж кождий польський бесідник не закидає нам, що ми повтаряємо аж до знудженя наші скарги? Сам п. намісник признав, що тих доказів надужить его урядників впливає тільки, що годі їх навіть розглянути і они сотками залагають по бюрох намісництва. Сказав п. намісник, що в краю є свобода зборів і стоваришень. Так, така воля є, є навіть воля безкарних демонстрацій і безкарних нападів — на руске населенє, воля для польских особливо панських елементів.

Бесідник згадує про напад на торжественний похід руский в часі Йорданського обходу і покликає ся на сьвідокство присутних в соймї польских послів, котрі бачили той напад. (П. Старух: Так може поступати тільки дика орда! П. Пастор: Ile było napadów na polskie procesye!). Як можна посьміти в очи нам заступникам руского народа сказати, що і для руского народа є така воля? Як можна се говорити в часі, коли тисячі руских хлопів платять з останного грубі кари за те, що поступають по думці затверджених намісництвом статутів! Як можна говорити про свободу товариств, де в нечуваний спосіб переслідує ся „Січи“ ту найкраспу і най-

більш улюблену організацію руского народа?! Намісник говорить про свободу зборів і товариств, а его урядники замикають десятки руских хлопів за ношенє „січових“ лент, котрі они мають право носити на основі статутів, затверджених намісництвом, карають сотками корон гривни за урядженє аматорского представленя, (Пос. Стояловский: Gdzie?) на пр. кошового „Січи“ в Космирині, повіт Бучач, той кошовий називає ся Карач. Шупасують приватних учителів руских, що они ніби „підбурюють“ населенє а по правді за те, що они організують рускі просьвітні товариства.

П. намісник говорить, що трупи руских хлопів в Чернигові і Фельштині не є ніякими доказами, бо належать до минувшини а суть спорадичні. Знаючи вдачу п. намісника, не можу припустити, що п. намісник слова ті сказав тільки з неосторожності. Коли переслідуваний руский нарид прочтає ті слова з промови намісника, то може дійти до таких висновоків: „цісарський намісник Галичини ексц. Бобжинський уважає, що тих кільканайцять хлопских трупів і кількадесят сиріт нічо не значить, бо се тільки спорадичні випадки і про поправу відносин в краю подумає ся аж тоді, коли хлопські трупи надатимуть не спорадично, але масово, коли кождий повіт і кожде село матимє велику могилу своїх мучеників! І хто після думки п. намісника має судити про те, чи „агітатор“ промовляє про культурну організацію, чи підбурює? Жандарм! Без суду, без права. Адже навіть в Росії, як мають кого рвєстреляти, то наперед его бодай переслухують, бодай засудять... Намісник в сей спосіб з гори оправдує надужитя жандармів. Отсе є провакованє нашого народа з правительственной лави шефа краю! А що до того, що ті страшні випадки належать до минувшини, то скажемо одно: по руских селах ходять і ще тепер за жебраним хлібом вдовиці і діти тих поубиваних за намісника Бобжинського хлопів руских та побірають похвали убийників їх...“

На тлі тих поглядів п. намісника дуже рельефно представляє ся его погроза, що не обіцяє, аби на будучє жандарми не мордували, коли би який несовісний агітатор хотів і т. д. Ми також нічого не обіцяємо п. намісникови і всім гнобителям руского народа! Зазначимо тільки одно: знаємо добре, хто ви і які ваші ціли, і знаємо, що якби в краю не було радикалізму — а він є і буде невдовзі ще дужший — то ви вчіпили би ся чого небудь иншого серед руского народа, его найбільш уміркованої партії, его церкви — словом, чого небудь, щоби тільки мати претекст далі гнобити той народ. Ваших погроз не боїмо ся. Коли недопустите нас тими обіцяваними способами до законодатних тіл, то й овшим! Ми в глибині народних мас тим дужше будемо агітувати, тим сильнійше спануємо всі думки, цілу душу руского народа, а за наслідки того не ручимо і нічого не обіцяємо. Коли тепер не хочете дати рускому народови того, що ему належить ся, буцїм то тому, що в нїм є радикальна струя, то по страшній борбі, по великім упокореню вашім, і тільки вашім, будете муєїли ему дати его права власне тому і доперва тоді, коли він цілий буде радикальний!

Бесідник закінчив заявою в імени української радикальної фракції, що за події, які колись можуть наступити в сїм краю, одвічальні будуть ті, в чий імени намісник краю заповідав ний недвозначно погром радикалів. На багнетах жандармских довго не всидите.

Ексц. Бобжинський забираючи слово до фактичного спростованя зазначив, що не ужив такого вислову, ані ніяким иншим висловом не дав нагоди до найлекших припущень, щоби жандарм мав уживати оружя проти яких небудь агітаторів. Сказав тільки а се можна провірити в стенограмів, що як би трафили ся випадки насильства, чим грозив п. Макух то є напади на жандармів, тоді не може і не має права обіювати, що жандарм не ужив би оружя. (Голоси: Зовсім справедливо).

П. Стефчик зазначив, що наради сойму роблять часами вражінє загальних зборів парцеляційного банку або суду присяжних, що тепер, коли відбуває ся санаційна акція, не є в інтересі краю і населеня, бо може причинити ся до зруйнованя польского селянства. Мимо всего вороги „людової“ партії не дочекають того, щоби народ відступив своїх провідників, нїм їм докаже ся вину!

Можна би бажати, щоби в колі польським не було партій. Але не людовці вносять там роздор, тільки всеполяки (пос. Стояловський: Там людовці мають верх! Пос. Кендзбор: Алеж вони не мають більшости. П. Стояловський: Роблять все, що хочуть!) Уже п. Стапінський зазначив, що не було й нема союзу з консерватистами: (Пос. Стояловський: Хто тому повірить? П. Кендзбор: Всі! П. Стапінський: Хочете забави? Але не будете її магі!) Порозуміне неможливе навіть на аграрнім терені. Бесідник відчитує виврки з всепольских відозв Грабського. (Оклик: Нечуване!). Початок 1908. р. має для партії людовців переломове значіння: гр. Потоцький причинив ся дого, що людовці зішли з чисто опозиційного становища. Лучить ся з тим много гарних надій. (П. Стояловський: Несповнених). Так, бо на кожнім кроці переппинали нас в роботі всеполяки. Стоїмо тепер перед такою важною справою, як парцеляція й торгова земляю. Соїм повинен як найскорше полагодити справи: заводних рільничих товариств, заморської й сезонної еміґрації, піднесення промислу й ремесла.

По тим слідували фактичні спростованя. На останку промовляв референт генеральний бюджету п. М і л е в с к и й і в своїй промові заявив між иншими, що наколи доведемо до того, щоби певні житєві області визволити з під панованя боротьби сторонництв, то може найдемо також дорогу до полагоди рускої справи.

64 засіданє 22. січня 1910 р. розпочало ся о 1/2 10. відчитанєм вливів.

П. Скварко інтерпелює в справі обсада гр. катехитурі при народній школі в Старім Самборі.

Пп. Сенік і Винничук попірали петицію в справі знесеня мита на красвій дорозі під Галичом.

Перед дневним порядком п. др. Левицкий в запитаню до маршалка вказує, що „Соїмова кореспонденція“ подає парочно промови опозиційних послів так недокладно, що взагалі годі доміркувати ся на основі сих реляцій, що посол говорив. Але бо в тій кореспонденції є часом просто неправдиві відомости. І так занотовано вчєра, що маршалок прикликав до порядку п. Старуха, тимчасом неправда. Бесідник заитує маршалка, чи він зарядить, що реба, щоби промови всіх послів подавані були рівномірно і правдиво.

Кр. маршалок висказує жаль ізза такого поведєня соїмової кореспонденції та заявляє, що зарядить, що треба і зазначує, що п. Старуха вчєра не тільки не прикликав до порядку, але навіть не зробив єму жадної уваги, одначе тут зайшло в справозданю соїм. кореспонд. непорозумінє.

П. др. Макух заявив, що на дневнім порядку вишнішого засіданя є внесенє п. Меруновича і 2 внесеня п. Скарбка, поставлені значно пізніше, чим внесеня руского клубу, котрих доси на дневнім порядку не уміщено. Бесідник в імени руского клубу домагає ся усунєня тих трех внесєнь з дневного порядку й уміщуваня внесєнь в порядку хронологічним.

Маршалок гр. Бадені: Внесеня гр. Скарбка були в тій часи сєсї першї. Признаю однак, що є цілий ряд данніших внесєнь. Але я ще в вересні заявив, що не чую ся покликаним давно зголошені внесеня ставити на дневнім порядку, коли відносини змінені.

П. Макух по порозуміню з п. Левицким заявляє, що приймає до відома відповідь маршалка.

Відослано до комісії внесенє п. Меруновича, котре звиває правительство, щоби лївій півні. зелівниці, що є в Галичині, піддав краківській дирекції, а відтак приступлено до внесеня п. Скарбка в справі підмоги на попіравє молочарства.

П. Кивелюк зазначив, що в цілі відшкодованя рільництва за торгові договори правительство признало для нашего краю 1 1/2 мільона корон і установленю клубу, що до розділу. Згодило ся на те коло поль. у Відні (п. Старух: І внескодавець гр. Скарбек там був). Тепер хочете ви якоюсь фірткою відобрати Русинам те, що їм признано. Соїм не є компетентний не тільки рішати, але навіть впливати на розділ тої винагороди. Бесідник покликє ся на § 12 регуляміну та жадає усунєня П. і Ш. точки дневного порядку зпід нарад соїму (оплески на лавах руских послів).

П. Старух: Прошу перед голосованєм провірити комплет а при голосованю ріжницю голосів.

Маршалок: Внесеня о усунєнє зпід нарад в 1-ім читаню не можу піддати під голосованє. В 1-ім читаню можливе тільки внесенє о усунєнє з дневного порядку.

О. Кивелюк: § 12. регуляміну признає маршалковю право усунєти справи, що не належать до соїму, зпід нарад. Тим більше прислугує се право цілому соїмови.

Маршалок: З такою інтерпретацією регуляміну не можу згодити ся. Соїм прм. не може іменувати канцєліста, хоч єго може іменувати

кр. виділ, котрий має власть меншу чим соїм. Так само є з дневним порядком. Соїм зріє ся певних своїх прав на річ маршалка. (П. Лясковський: Зовсім справедливо).

П. Кивелюк: Навєдена тут маршалком аналогія ні причім, инша річ справа чисто адміністративна, а инша законодатна. Своє внесенє формулюю в той спосіб, що відкликую ся до маршалка о усунєнє з дневного порядку П. і Ш. точки, колиб п. маршалок поступав инакше, відкликую ся до рішеня соїму.

Маршалок: Коли ходить о усунєнє з дневного порядку, то се належить до обсягу соїму. Я квестіонував тільки те, що соїм може ухвалювати, що щось не належить до єго обсягу.

П. Стапінський є за тим, щоби внесеня гр. Скарбка утримати на дневнім порядку, жалєє ся одначе, що в соїмі фаворизує ся поодинокі партії, висувуючи їх пізніше зголошені внесеня наперед.

Маршалок: П. Стапінський троха за пізно приходить на засіданя; справа та була вже ниї обговорєна.

П. Стояловський: Поручаю Експелєнції своє внесенє (Весєлість).

Маршалок: Те внесенє вже було на порядку, але не було п. Стояловського, хоч урльопу тоді не мав.

П. Стояловський: При нагоді відповім на те. Маршалок: Відповідь ту надрукаєте в брошурі.

П. Ганчиковский заявляє, що нічо не має проти meritum внесєнь гр. Скарбка. Однак заявляє, що оставленє таких внесєнь на дневнім порядку роздратовує руский нарід, бо ходить тут о спаралізованє признаної вже нам уступки та заявляє ся також за усунєнєм тих внесєнь.

Кр. маршалок відзиває ся до послів, щоби не деконстатували палати, зарядив сконстатованє комплету і вишло як звичайно, що на салі є 85 послів, отже комплет є.

В голосованю внесенє п. Кивелюка о усунєнє внесєнь гр. Скарбка перепало.

П. гр. Скарбек дивує ся, що руский нарід добачує в єго внесєнях щось злого. Він хоче побільшея і меліораций громадских пасовиск. І проти того виступає клуб, що в часі виборчої агітації уживає клича: „Лїси і пасовиска!“ (П. Старух: Розуміємо ся на ваших графских штучках).

П. Старух заявляє, що Русини добре знають, до чоґо змагають внесеня п. Скарбка. Руский нарід силою не дасть собі видєрти того, що признав єму центральний парламент. Брудним підступом хочете видєрти руским хлопам ту мізерну, вже признаву єму субвенцію. Ви кликуєте вовка з лїса. Будете єго мати! Внесеня гр. Скарбка пропонує відслати до комісії промислової.

П. Макух домагає ся відсланя внесеня п. Скарбка до кр. виділу.

П. Старух жадає справдженя комплету. По обчисленю показує ся, що нема комплету. Маршалок перериває засіданє на 5 хвиль.

По сій перерві справдженю комплет, хоч рускі і московскі послї виїшли в салі в часі обчислюваня.

Внесеня руских послів перепало, а внесенє гр. Скарбка перейшло, котре він відтак мотивовав.

По промовах пп. Старуха, Скварка і Стояловського внесенє рус. послів перепало, а внесенє гр. Скарбка перейшло.

Потім приступлено до подрібної бюджетової розправи.

Просимо відговити передплату.

Новинки

— Календар. Ві в торок: руско кат.: Татїани муч.; римокат.: Назєренє св. Павля. — В сєреду: руско кат.: Єрмила і Стратона; римокат.: Полїкарпа.

— Напад на руску процесію Нечуваного розбишачтва доустили ся — як доносить „Дїло“ — всеполяки в Рудках на Йордан. Як що року так і сєго відбувало ся в Рудках торжєственне водосвятє. лише тепер було уладженє з більшою сьвітлостю. Парох Бєнькової Вишні, о. Стеців, до якого парохії належать Рудки, запросив на йорданське торжєство о. декана Ковальського з Новосілок гостинних і кількох сьвященників з сусідства. Прибуло також поверх півтора сотки руских Соколів з Новосілок, Вистович, Хишевич і инших сіл. Коли по водосвятю і покропленю сьвяченою водою купленого недавно „Народного дому“ похід дійшов до староства і повітової ради, нагло зробила ся метушня позаду. Нарід почав втікати: ломати порядок походовий, почувлись і крики „ратуйте!“ а рівночасно: „Bіć Moskali, bіć szuzmatyków, którzy Pana Jezusa znieważają! Bіć okna w Narodnym Domie! Jutro wyrznięmy wszystkich Rusinów!“ Се всепольскі

хулїгани під проводом знаних виборчих розбишаків Юзефа Венґжина і Томаша Щєпанкевича напали на руску процесію і почали бити палками, виломаними з паркаму дошками, кидати камінєм ітд. Синок знамого всепольского патриота Мацєя Патрашевского вкрав шапку у Миколи Химяка, господая з Новосілок гостинних і сковав ся між своїх товаришів. І дивне диво: хотїя на богослужєню і в поході були урядники староства і кількох жан армїв, хотїя они бачили, що дїє ся, бачили, як процесія з Бєнькової Вишні, котра вже була від походу відлучила ся, утікала, нарід перетрашений пхав ся, кричав, то ніхто з сих панів не уважав потрібним істервенїювати і манасників придержати. І староста Покинський приглядав ся сєму розбобви з вікна на першїм поверсі цілком спокійно. А коли до него пїйшов Микола Химяк зі скаргою, що дїє ся, та щоби дав єму жандарма шапку відобрати, то вправді вислав писаря з жандармом, але писар таки сєред будинку звик. Слїдством проти напасних всеполяків занав ся начальник суду п. Гоблер і приарештував атажжів нападу.

— Житомирська „Просьвіта“ потрохи починає прокидатись. Недавно відбули ся загальні збори, але явило ся всего 11 членів, хоч всіх є 69. Постановлено заложити кілька комісій, а між ними кооперативну. Також подбає „Просьвіта“ о дозвіл на збиранє складки на памятник Т. Шевченка в Київї.

— В сєлі Бистрївці коло Києва дїдич гр. Ржевуский уладжує що року ялинку для сїльских дїтей. Сєго року відбуло ся се дїточє свято другого дня по Новім році. Школярї співали при тим українскї піснї, деклямували байки Старицького, Глібова, Руданського і ин. Дїтям роздано ріжні ласощі і багато книжочок виданя київської „Просьвіти“. Такі самі свята уладжує граф Ржевуский і по инших своїх сєлах, як в Мусївці, Верховї та др.

— Посмертна згадка. Пишуть нам: Йосафат Велигорский, патриарх християнської громади в Сєрафїацях, (хлібороб а не сьвященник, як подано через похибку в останнім числі „Русл.“), упокоїв ся в Бозї дня 2. січня с.р. в 87. році житя. З природи лагідної вдачі зєднав собі любов і поважанє у всіх; через ціле житє з ніким ніколи не гнївав ся. Житє єго цїхувала особливша побожність; з церкви послїдний виходив, а першїй на удар дзвона в нїй являв ся; знав на память євангелїє кожної недїлі і кожного сьвята в році; змістом єго житя була праця і молитва; в подібнім дуєї виховував і свої дїти, з котрих два сини суть сьвященниками іменно о. Іван дуппастирем в Коґус (Cohoes) коло Нового Йорку і о. Матей дуппастирем в Рощєвіє коло Товмача. Школу покінчив в Городенці так звану в тих часах Elementar-Schule, де набув такий засіб знаня німецкого язика, що пізніше і дїтей своїх учив бесїдувати поправно по німецки, за то знов вже на старість навчив ся від дїтей руского язика в слові і письмі і писав фонетикою свої листи до дїтей і то без блуда. Рїк тому утратив свою вірну подругу бл. п. Катєрину, з котрою прожив в сєдружєстві висше 58 лїт. Похорон о. Йосафата відбув ся 5. січня; взяла в нїм участь: о. Жовкевич місцевий парох, о. Котлярчук, радник і парох Городенки, о. Стрїльчик, сотр. Городенки і о. Чубатий завідатель Стрїльча; на сїм місци щира і сердєчна подяка зга аним дуппастирям від родини за їх труди і молитви. Великий здигг народа відорваджував свого старєнького Дїдуся Йосафата на місце вічного сєпочинку, засилаючи мольби до Всєвишнього о упокій єго правєдної душі. Так як жив житєм Божим, так і кінчив свою кончаню молитвою на устах: „Сьвятїй отчє Николаю, моли ся за нами!“ то були послїдні слова покїйника. В. с. п.

— Нагла смерть. Ниїй рано помер у Львові на удар моску лікар-гінеколог і директор школи повитух др. Адам Чижєвич.

Оповідки.

— В Чортковї відбудуть ся дня 2. лютого першї заг. збори філії тов-а „Просьвіта“ з отсею програмою: 1) О 9. годнї рано Богослужєнє в церкві на Вїгнаці. 2) О 11. год. збори в салі ради повітової з отсим порядком: 1) отворєнє зборів; 2) вибір президїї; 3) слово делегата голвного Виділу посла дра О. Колєсси; 4) привіт делегатів філій товариства „Просьвіти“; 5) привітне слово делегатів читалєнь „Просьвіти“ чортківського повіта; 6) вибір виділу філії; 7) закінченє.

— Господарский курс в Буцнєві відбудє ся заходом філії тов-а „Сїльський Господар“ від 1. до 26. лютого с.р. Виклади будуть відбувати ся що дня від годани 5 до 7. вечером з вїтмом сьвят і недїль. Викладати будуть: о. Й. Раковський про годівлю дробу і криликів; проф. І. Боднар про кооперацію; проф. С. Сидоряк про годівлю звїрят домашних; о. Михалєвич з Чернилева про пасїчництво; проф. С. Сидоряк про управу ростин папних; проф. Павло Ковальський з Ковбиліволок про садівництво; проф. С. Сидоряк про хемічний склад рілї і єї навоженє. — Зголошувати ся на курс можна у о. декана І. Глинського, пароха в Буцнєві. Учасники курсу повносять самі кожти удержаня — о. Пп. Карпинський голова філії „Сїль. Госп.“.

„Невідомий доси“ портрет гетьмана Івана Мазепи.

Від Редакції „Народного Голосу“ в Чернівцях дістали ми слідуєче письмо, яке містимо з увагами д-ра Богдана Барвіньського. — Ред. Руслана.

Високоповажаний Паве Редактор!

В ч. 3. Вашої цінної часописи „Руслан“ вичитав я статью д. Д-ра Богд. Барвіньського про „невідомий доси портрет гетьмана Івана Мазепи“. Щоби однак ізза тої статі не посудив загал редакції „Народного Голосу“ в яким був той портрет поміщений — о легковажене історії, або о нецтво, позволю собі переслати з деякими копіями портретів — поясненя, які прошу ласкаво опублікувати в найблизшому числі своєї цінної часописи „Руслан“.

Один український інтелігент, що проживає недалеко Батурина, прислав мені недавно чимало фотографічних знімков із місць нашої історичної минушини в Батурині. Між знімками знайшла ся і серія копій з портретів укр. гетьманів, а то фотографія репродукованого портрета Мазепи в „Нар. Голосі“, „Семена Палія з дитиною“, Дорошенка, Полуботка і Орлика. (Сі фотографічні копії тут залучаю і по зужиткованю прошу о їх зворот). Як видно з копій, є тут дуже гарні, відомі портрети Дорошенка, Полуботка і Палія. Портрет Мазепи хоч представив ся мені за варварским, то одначе помістив я его в часописи „Нар. Голос“, бо о скільки я знав, був він нашому загалови зовсім невідомим — з виімкою істориків-спеціалістів.

Портрети сі, з котрих зроблені залучені тут копії, знаходять ся в Батурині у одного селянина. Оглядали їх минулого літа і деякі галицькі прогульковці, а чи се оригінальні, чи копії, могилоб се пізнати на місці спеціалісти. Селянин — посідач сих портретів — як запевняє той інтелігент, що прислав мені сі фотографічні знімки — має ще й козацку зброю — а яку — на жаль не надмінив. Рівнож і в інших тамшніх селян знаходять ся „деякі“ історичні пам'ятки з козацкої доби — а які саме, сей інтелігент також не подав.

Андрій Веретельник
редактор „Народного Голосу“
в Чернівцях.

До сего одержали ми від Вп. п. Д-ра Богдана Барвіньського таку замітку:

Мої уваги в ч. 3. „Руслана“ в 1910 р. п. з. „Невідомий доси“ портрет гетьмана Івана Мазепи з нагоди портрету сего гетьмана, опублікованого в ч. 1 „Народного Голосу“, дали редакції сеї часописи повід до „пояснень“ в тій справі. Редакція „Н. Г.“ уважала відповідним подати сеї поясненя, щоби загал не посудив її о „легковажене історії, або о нецтво“, а редактор д. А. Веретельник мотивує опубліковане сего „невідомого доси“ портрету Мазепи тим, що о скільки він знав, „був він нашому загалови зовсім невідомим — з виімкою істориків спеціалістів“. З сего ясно видно, що до сего „загалу“ належить і сам д. редактор „Н. Г.“, отже мої слова, що „обережність і критичність не булаб зашкодила в тім випадку“ зовсім справедливі. „Поясненя“ редакції „Н. Г.“ нічим не уневиняють її. Бо редакція повинна була вперед когось поінформувати ся, а не гонити за сензацією, що ось то ми подаємо у перше „невідомий доси“ портрет Мазепи! Безкритичне популяризоване портретів, уходячих за портрети Мазепи, вважаю вельми шкідливим з огляду на се, що не знаючи доси автентичного портрету Мазепи, в сеї спосіб утврджувє ся наш загал в безкритичности до тої степеня, що она перший ліпший портрет опублікований під іменем Мазепи готова вважати яко вірне лице сего гетьмана (от як пр. образ д. Курвласа).

Що до надісланих редакції „Руслана“ п'яти фотографічних знімков портретів, бе буду займатися наново „невідомий доси“ портретом Мазепи, бо про него я вже висловив свою гадку. Зверну ще увагу на те, що й в двох інших випадках поступив ред. д. Веретельник не дуже критично, приймаючи одну зі згаданих репродукцій за портрет гетьмана Орлика. Що до першого, то не є се гетьман Павло Полуботок, а его батько полковник Леонтій, бо яко Павла

подав хибно сей портрет Бантин-Каменський (Каталогъ музея Тарновского ст. 75, ч. 685). Павло Полуботок виглядає зовсім инакше і его портрет є в Музею Тарновского (Каталогъ ст. 75, ч. 686), а репродукцію его бачимо в Києв. Старин-і 1890 р. т. 31, декабрь.

Щож дотикає портрету Орлика, якого фотограф. знімку прислала ред. „Н. Г.“, то годилоб ся знати, що се рівнож т. зв. „Бекетівський“ тип портрету Мазепи, знаного із репродукцій Бекетова, Бантин-Каменського (1 вид.), Лушева (з портр. Горленка), часописи „Сьвіт“ (з портр. д-ра Чоловського), і моєї (з портр. в Муз. Narod в Кракові), опублікованої в „Руслані“ минушого року. Про сей тип писав вже Уманець (Гетманъ Мазепа, ст. 419), що его можна подибати „на постояльнѣхъ дворахъ, въ домахъ помѣщикомъ, мѣщанъ и купцовъ“. Я вказував на потребу виясненя звязи між ним і „академічним“ портретом, хоч оба они по думці Лазаревського не зображають Мазепи. При тім варта булоб порушити докладнійше се питанє про Орлика. Чи інформації, подані редакції „Народного Голосу“ тим українським „інтелігентом“ були вистарчаючі, і чи закид з моєї сторони був безосновний, зволить над сим застановити ся згадана редакція.

Др. Богдан Барвіньский.

Надіслане

(На сю рубрику редакція не відповідає).

ВСІХ ЛІКАРСКИХ НАУК

Др. Михайло Віктор

поселяє ся з днем 1. лютого с. р. у Львові при ул. Галицькій 21 в домі Вп. Д-ра Балабана, де буде уділювати лікарської поради, виконувати пльомбование і вставляванє штучних зубів з золота і канчуку. Внда 118(3-4)

Телеграми

з дня 24. січня.

Льондон. До вчєра вибрано 217 уніоністів, 184 лібералів, 67 націоналістів і 23 членів ро бітничої партії (соціалістів).

Берлін. З Америки доносять, що Зєднинєні Держави примінять від дня 7. лютого с. р. максимальну тарифу у відносінах до німецького імпорту.

ПЕТРО ІВАН СЕНЮТА

арт-ст-маляр,

одинокий руский кондес. декоратор церков, і нач. директор Тов. а для розв. рускої штуки у Львові

приймає всякі замовленя входячі в обсяг прикрашуваня церков

Львів, ул. Льва Сапєги 85. I. п. 112(11-20)

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

Нова сензацийна програма

від 16. до 30. січня 1909.

Щоденно о 8. год. вечер представлєне. В неділі і свята 2 представлєня о 4. год. по пол. і о 8. год. вечером. Що п'ятниці High-Life представлєне. Білєти нчасніше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 5.

Видає і відповідає за редакцію Семен Горук.

Mit einem Griff

erhältst Du aus

Herders Konversations-Lexikon

zuverlässige Auskunft über alles, was Dir in Natur und Geistesleben begegnet.

Ein Konversationslexikon ist heute in jedem Hause unentbehrlich. Am neuen „Herder“ (8 Bände, K. 120.—) wird von der gesammten Kritik die Vollständigkeit, Klarheit, Sachlichkeit und glänzende Ausstattung gerühmt. Der billige Preis, der zudem in bequemen Teilzahlungen von K. 4.— an monatlich entrichtet werden kann, ermöglicht auch dem Mann mit kleiner Börse die Anschaffung dieses Wissenschatzes.

Durch B. Herder Verlag, Wien I.

Wollzeile 33 zu beziehen.

5.500

нотаріально потверджених свідочств від лікарів і приватних людей докажуть, що

КАЙЗЕРА

Цукорхи ка груди

з трєма яличками.

Найскорше усувають

КАШЕЛЬ

хрипку, замуленє, катар, дихавицю і коклюш.

Пакет 20 і 40 сот. Доза 80 сот.

Дієтати можна у всіх аптиках.

90(12-24)

Важне для Селян!

Від 500 до 1500 К машина до виобу цементового промислу. Одна машина виробляє дві дахівки на раз, денно 500 штук. Цегол 1500 до 3000 штук денно. На складі:

Дім комісово-тоговельвий

І. Зубика

18(12-?) Львів, ул. Млиарска ч. 2.

Др. Богдан Барвіньский:

Зїзд галицького князя Данила з угорским королем Белею IV. в Прешбурзі 1250 р. Історично-критична аналіза. Львів 1901. 16° ст. 18. — Ціна 10 сот.

Прешбурський зїзд в справі спадщини по Бабенбергах. (Причинок до історії великого австрійськго безкоролїва). Львів 1903. 8° ст. 27. — Ціна 30 с.

Жигимонт Кейстутович, великий князь Литовско-русский. Історична монографія. Жовква 1905. 8° ст. XIV+170. — Ціна 2 К.

Zygmunt Kiejstutowicz, książę starodubski. Львів 1906. 8° ст. 28. — Ціна 50 с.

Bogurodzicza dzewicza a історичні висновки д-ра Щурата. (В інтересі історичної правди). Львів 1906. мала 8° ст. 41. — Ціна 20 с.

Історичні причинки. Розвідки, замітки і матеріяли до історії України-Руси. I. Жовква 1908. мал. 8° ст. 170. — Ціна 2 К.

Історичний розвиток імені українсько-русского народу. Львів, мал. 8° ст. 41. Ціна 40 с.

Pieczęcie książąt halicko-włodzimierskich z pierwszej poł. XIV. w. Краків 1909. мал. 8° ст. 22. Ціна 40 с.

Pieczęcie bojarów halicko-włodzimierskich z pierw. połowy XIV. w. — мел. 8° ст. 4. Львів. Ціна 5 сот.

Дієтати можна в книгарні Наук. Тов. ім. Шевченка у Львові, Ринок 10.

З друкарні В. А. Шийковського